

Czwartek, 24 marca 2022 r.

P9_TA(2022)0100

WRF na lata 2021–2027: zwalczanie oligarchicznych struktur, ochrona funduszy UE przed nadużyciami finansowymi i konfliktami interesów**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie WRF na lata 2021–2027: zwalczanie oligarchicznych struktur, ochrona funduszy UE przed nadużyciami finansowymi i konfliktami interesów (2020/2126(INI))**

(2022/C 361/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (rozporządzenie w sprawie WRF) ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (rozporządzenie w sprawie RRF) ⁽²⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe) ⁽³⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (rozporządzenie w sprawie warunkowości) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (dyrektywa PIF) ⁽⁵⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (rozporządzenie w sprawie EPPO) ⁽⁶⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 20 września 2021 r. zatytułowane „32. sprawozdanie roczne dotyczące ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i zwalczania nadużyć finansowych (2020 r.)” (COM(2021)0578),
- uwzględniając opublikowane przez Komisję 20 lipca 2021 r. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2021)0700),
- uwzględniając zawiadomienie Komisji z 7 kwietnia 2021 r. zatytułowane „Wytyczne dotyczące unikania konfliktów interesów i zarządzania takimi konfliktami na podstawie rozporządzenia finansowego” (wytyczne dotyczące konfliktów interesów) (C(2021)2119),
- uwzględniając sprawozdanie specjalne nr 06/2019 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z 16 maja 2019 r. zatytułowane „Zwalczanie nadużyć finansowych w wydatkowaniu środków UE w obszarze spójności – instytucje zarządzające powinny usprawnić wykrywanie, reagowanie i koordynację działań”,
- uwzględniając sprawozdanie roczne Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) za 2020 r.,
- uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 16 grudnia 2020 r. między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami oraz w sprawie nowych zasobów własnych, w tym również harmonogramu wprowadzania nowych zasobów własnych ⁽⁷⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 11.⁽²⁾ Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.⁽³⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.⁽⁴⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.⁽⁵⁾ Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29.⁽⁶⁾ Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1.⁽⁷⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z 17 grudnia 2020 r. w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, porozumienia międzyinstytucjonalnego, Instrumentu UE na rzecz Odbudowy oraz rozporządzenia w sprawie praworządności ⁽⁸⁾,
 - uwzględniając opinię rzecznika generalnego z 2 grudnia 2021 r. w sprawach C-156/21, *Węgry przeciwko Parlamentowi i Radzie* i C-157/21, *Polska przeciwko Parlamentowi i Radzie* ⁽⁹⁾,
 - uwzględniając swoje rezolucje z 13 grudnia 2018 r. w sprawie konfliktu interesów oraz ochrony budżetu UE w Republice Czeskiej ⁽¹⁰⁾, z 19 czerwca 2020 r. w sprawie wznowienia postępowania przeciwko premierowi Republiki Czeskiej w związku ze sprzeniewierzeniem funduszy UE i możliwym konfliktem interesów ⁽¹¹⁾ oraz z 10 czerwca 2021 r. w sprawie konfliktu interesów dotyczącego premiera Republiki Czeskiej ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając swoje rezolucje z 8 października 2020 r. w sprawie praworządności i praw podstawowych w Bułgarii ⁽¹³⁾, z 29 kwietnia 2021 r. w sprawie zabójstwa Daphne Caruany Galizii i praworządności na Malcie ⁽¹⁴⁾, z 8 lipca 2021 r. w sprawie naruszeń prawa UE i praw obywateli LGBTIQ na Węgrzech w wyniku zmian prawnych wprowadzonych przez parlament węgierski ⁽¹⁵⁾ oraz z 21 października 2021 r. w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE ⁽¹⁶⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 – mechanizm warunkowości w zakresie praworządności ⁽¹⁷⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 10 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praworządności w Unii Europejskiej i stosowania rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 w sprawie warunkowości ⁽¹⁸⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucją z 21 października 2021 r. w sprawie afery Pandora Papers: konsekwencje dla działań mających na celu zwalczanie prania pieniędzy, uchylania się od opodatkowania i unikania opodatkowania ⁽¹⁹⁾,
 - uwzględniając swoje wcześniejsze decyzje i rezolucje w sprawie absolutorium dla Komisji za lata 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019,
 - uwzględniając badanie z 20 maja 2021 r., zlecone przez Komisję Kontroli Budżetowej, zatytułowane „The Largest 50 Beneficiaries in each EU Member State of CAP and Cohesion Funds” [„50 największych beneficjentów WPR i Funduszu Spójności w każdym państwie członkowskim UE”],
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię przedstawioną przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0039/2022),
- A. mając na uwadze, że władze budżetowe przyjęły pakiet WRF na lata 2021–2027, którego wartość – w połączeniu z instrumentem na rzecz odbudowy NextGenerationEU – osiągnie bezprecedensową kwotę 1,8 bln EUR przeznaczonych na wsparcie odbudowy po pandemii COVID-19 oraz długoterminowe priorytety UE w różnych obszarach polityki;
- B. mając na uwadze, że wykorzystanie wszystkich tych środków finansowych musi odbywać się przy ścisłym poszanowaniu zasad należytego zarządzania finansami i z mocy prawa podlega pełnej i nieograniczonej kontroli na poziomie unijnym, także kontroli Parlamentu; mając na uwadze, że niestety bez skutecznej i znaczącej współpracy z organami krajowymi faktyczna zdolność instytucji UE do kontrolowania funduszy unijnych jest jednak dość ograniczona;

⁽⁸⁾ Dz.U. C 445 z 29.10.2021, s. 15.

⁽⁹⁾ Wyroki z dnia 16 lutego 2022 r., *Węgry przeciwko Parlamentowi i Radzie*, C-156/21, EU:C:2022:97, i *Polska przeciwko Parlamentowi i Radzie*, C-157/21, EU:C:2022:98.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 388 z 13.11.2020, s. 157.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 37.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 56.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 63.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 506 z 15.12.2021, s. 64.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 99 z 13.3.2022, s. 218.

⁽¹⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0439.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 61.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 86.

⁽¹⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0438.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

- C. mając na uwadze, że ochrona interesów finansowych UE jest podstawowym elementem unijnej agendy politycznej zmierzającej do wzmocnienia przejrzystości, demokratycznej rozliczalności i zdolności do reagowania na potrzeby obywateli, zwiększenia zaufania społecznego, a także zapewnienia prawidłowego wydatkowania pieniędzy podatników; mając na uwadze, że wdrażanie pakietu budżetowego WRF na lata 2021–2027 musi być zgodne z ogólnymi zasadami zapisanymi w traktatach – szczególnie z wartościami europejskimi, o których mowa w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w rozporządzeniu w sprawie warunkowości oraz z zasadą należytego zarządzania finansami przewidzianą w art. 310 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a także w rozporządzeniu finansowym; mając na uwadze, że istnieje korelacja między poszanowaniem tych wartości i zasad a skutecznym wykonaniem budżetu UE;
- D. mając na uwadze, że różne media w całej Europie regularnie prezentują relacje dotyczące skandali związanych z nadużyciami finansowymi, konfliktami interesów, korupcją i innymi nielegalnymi działaniami szkodzącymi interesom finansowym UE, w których biorą udział politycy wysokiego szczebla w państwach członkowskich UE, a także z nadużyciami i przestępstwami o charakterze celnym, transgranicznym lub cyfrowym, niekiedy przyjmującymi struktury organizacji przestępczych lub przez nie wspieranymi; mając na uwadze, że skandale te podważają zaufanie obywateli europejskich do UE i jej instytucji;
- E. mając na uwadze, że dokumenty Pandora Papers opublikowane 3 października 2021 r. przez Międzynarodowe Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych to najnowszy przypadek znaczącego wycieku danych, w którym ujawniono zaangażowanie ponad 330 polityków i urzędników publicznych z niemal 100 krajów, w tym 35 obecnych lub byłych szefów państw lub rządów, w nadużywanie tajemnicy przedsiębiorstwa oraz uchylanie się od opodatkowania i unikanie opodatkowania przy pomocy rajów podatkowych; mając na uwadze, że skandal ten jest kolejnym z serii podobnych przypadków, ale nie doczekał się jeszcze skutecznej interwencji;
- F. mając na uwadze, że w sprawozdaniu rocznym OLAF-u za 2020 r. do głównych tendencji w oszustwach zaliczono konflikty interesów i zmowę między beneficjentami a wykonawcami, zwłaszcza w dziedzinie zamówień publicznych; mając na uwadze, że sprawy prowadzone przez OLAF często dotyczą nadużyć finansowych lub korupcji w transgranicznych procedurach udzielania zamówień publicznych z wykorzystaniem funduszy UE;
- G. mając na uwadze, że Parlament przyjął liczne rezolucje, w których wezwał Komisję do podjęcia szybkich działań i zarządzenia alarmującego sprzeniewieraniu środków UE przez zamożne osoby odgrywające prominentną rolę w polityce, elity i wielkie konglomeraty finansowe;

Struktury oligarchiczne

1. zauważa, że we współczesnym społeczeństwie określenie „oligarchia” odnosi się do każdej niewielkiej zwartej klasy lub grupy, która jest w stanie podejmować decyzje lub kierować innymi w kontekście politycznym lub niepolitycznym, bądź też rządzić wspólnotą polityczną we własnym interesie, bez poszanowania praworządności i innych zasad demokratycznych, a czasem z naruszeniem ich podstawowych reguł; zauważa, że w oligarchii elity polityczne niewłaściwie wykorzystują środki publiczne z budżetu UE lub budżetów krajowych, aby służyć swoim prywatnym interesom, i często opierają się na przedsiębiorcach działających w ich imieniu w ramach struktury, w której prawdziwi beneficjenci i beneficjenci rzeczywistości pozostają zazwyczaj nieznanymi; zauważa, że w skrajnych przypadkach konsolidacja elit politycznych i finansowych może prowadzić do zawłaszczania państwa;
2. dodaje, że w obecnym kontekście politycznym w UE terminu „oligarchia” używa się do określenia wpływu osób bogatych i wpływowych na politykę i rządy, a także podmiotów gospodarczych, finansowych i przemysłowych, zdolnych do wywierania wpływu, który zazwyczaj jest skierowany na uzyskanie korzyści dla nielicznych kosztem wielu; podkreśla, że w niektórych państwach członkowskich członkowie rządów krajowych i inne osoby na stanowiskach politycznych są częścią oligarchii i podejmują aktywne próby wykorzystania funduszy UE do osiągnięcia własnych korzyści finansowych;
3. ze szczególnym niepokojem zauważa, że w ciągu ostatnich kilku lat w niespotykanym dotąd stopniu nasiliło się występowanie takich grup oligarchicznych, które nie powstrzymują się od stosowania narzędzi rządowych lub praktyk przestępczych, ani od wspierania grup przestępczych; zauważa z ogromnym niepokojem, że powiązane politycznie sieci oligarchów mogą opanować krajowe rynki mediów i zakłócać funkcjonowanie demokratycznych sfer publicznych;
4. wyraża zaniepokojenie tym, że systemy oligarchiczne często wiążą się z powszechną korupcją, ścisłą kontrolą nad mediami i systemem sądowym, który jest zależny od samych oligarchów; podkreśla, że dla własnej ochrony grupy oligarchiczne dążą do uzyskania kontroli nad mediami i wymiarem sprawiedliwości, aby unikać nagłaśniania w mediach i ścigania możliwych działań przestępczych;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

5. przypomina, że zdaniem Parlamentu korupcja nie tylko poważnie szkodzi interesom finansowym Unii, lecz także stanowi zagrożenie dla demokracji, praw podstawowych i praworządności; wyraża zaniepokojenie szkodliwym wpływem korupcji na zaufanie obywateli do instytucji;

6. uważa, że silne i skuteczne strategie oraz organy antykorupcyjne, a także system kontroli i niezależne sądownictwo, które zapewniają skuteczne funkcjonowanie praworządności, promowanie konkurencji, zwiększenie przejrzystości i pozwalają na sprawne wdrażanie przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz swobodny dostęp do rynków, mają fundamentalne znaczenie dla powstrzymania oligarchów przed przejmowaniem kontroli nad gospodarką i rynkiem finansowym, co prowadziłoby do dalszego wzmocnienia ich pozycji; nalega, by UE promowała przejrzystość w wydatkowaniu funduszy unijnych i krajowych, przez skuteczniejsze gromadzenie danych i wzmocnienie zasad związanych z wydatkowaniem, zwłaszcza w odniesieniu do beneficjentów końcowych i beneficjentów rzeczywistych, oraz by ściśle monitorowała i egzekwowała właściwe wdrażanie tych zasad; w tym kontekście wzywa Komisję, aby zintensyfikowała działania i wzmocniła w tym kierunku współpracę z państwami członkowskimi;

Nadużycia finansowe i konflikt interesów w obecnych ramach prawnych

7. przypomina, że aby wesprzeć zwalczanie nadużyć finansowych środkami prawa karnego, unijni współprawodawcy uzgodnili w dyrektywie PIF definicję nadużyć finansowych (i innych przestępstw, takich jak umyślne przywłaszczenie, korupcja i pranie pieniędzy) naruszających interesy finansowe UE ⁽²⁰⁾;

8. podkreśla, że w art. 61 rozporządzenia finansowego zapisano nową definicję konfliktu interesów, zgodnie z którą osobom uczestniczącym w wykonywaniu budżetu, w tym również organom krajowym na dowolnym szczeblu, zakazuje się podejmowania jakichkolwiek działań, które mogą spowodować powstanie konfliktu ich interesów z interesami Unii, i definicja ta obejmuje znacznie szerszy zakres spraw, ponieważ wyraźnie poszerzono ją o wdrażanie funduszy unijnych podlegających zarządzaniu dzielonemu i włączono do niej „jakiegokolwiek inne bezpośrednie lub pośrednie interesy osobiste”;

9. z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie przez Komisję wytycznych, które dotyczą konfliktów interesów i mają na celu zwiększenie świadomości i promowanie jednolitej interpretacji i jednolitego stosowania przepisów dotyczących unikania konfliktów interesów w państwach członkowskich; ubolewa, że w niektórych państwach członkowskich nadal zdarzają się przypadki konfliktu interesów z udziałem polityków zajmujących wysokie stanowiska; zachęca Komisję, by w ramach zbliżającego się przeglądu rozporządzenia finansowego dodatkowo wzmocniła postanowienia jego art. 61 dotyczące konfliktu interesów, w szczególności w odniesieniu do przygotowania budżetu, aby umożliwić dokładniejsze określenie kategorii urzędników publicznych, którzy mogą wpływać na przepływy finansowe z budżetu UE i zapobiegać takim konfliktom;

10. zwraca się jednak do Komisji o zmianę art. 167 ust. 1 lit. c) rozporządzenia finansowego i dodanie bardziej przejrzystej definicji „sprzecznych interesów zawodowych”, aby zapewnić jej jednolitą interpretację we wszystkich państwach członkowskich i umożliwić instytucjom UE podejmowanie stosownych działań w przypadku oferentów, którzy posiadają interes finansowy w umowach o świadczenie usług powiązanych z polityką;

11. zauważa, że, poza rozporządzeniem finansowym, podobne definicje konfliktu interesów zawierają również dyrektywy w sprawie zamówień publicznych, a odniesienia do obowiązku unikania konfliktów interesów można również znaleźć w przepisach sektorowych;

12. podkreśla, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „konflikt interesów, obiektywnie i sam w sobie, stanowi poważną nieprawidłowość i dla jego kwalifikacji nie ma potrzeby oceny intencji zaangażowanych stron ani tego, czy działały one w dobrej czy w złej wierze” ⁽²¹⁾;

13. zwraca uwagę, że konflikty interesów występują nie tylko w związku z korupcją, nadużyciami finansowymi i działalnością przestępczą, ponieważ mogą również dotyczyć działalności lobbingskiej i zjawiska „drzwi obrotowych”; podkreśla jednak, że wykrywanie i ujawnianie konfliktów interesów ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia rozpoznawania potencjalnego ryzyka sprzeniewierzenia funduszy, stronniczości, nadużyć finansowych i korupcji w zarządzaniu funduszami, a także zapobiegania szkodom dla reputacji, podejrzeniom i nieufności wśród europejskich obywateli, co prowadzi do poczucia braku przejrzystości;

⁽²⁰⁾ Wdrożono w 26 państwach członkowskich, z wyjątkiem Danii.

⁽²¹⁾ Wyrok z 16 czerwca 1999 r., *Ismeri Europa Srl przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu*, w sprawie T-277/97, EU:T:1999:124.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

14. przypomina, że obywatele każdego państwa członkowskiego muszą mieć podstawy, by ufać integralności zarządzania funduszami UE we wszystkich państwach członkowskich, oraz że w związku z tym nie można stosować różnych standardów ochrony przed konfliktami interesów i nadużyciami finansowymi;

15. ponownie podkreśla jednakże, że nawet najlepsze ramy prawne nie mogą zrównoważyć niewystarczającego mechanizmu wdrażania; wzywa zatem do poprawy zdolności oraz skutecznych systemów zarządzania i kontroli w organach UE, a także w państwach członkowskich, co stanowi zasadniczy warunek monitorowania i badania przypadków konfliktu interesów oraz zapewnienia i zabezpieczenia zgodnego z prawem i prawidłowego wydatkowania funduszy UE;

16. ponownie podkreśla, że w ostatnich latach działania struktur oligarchicznych w UE nasiliły się w niespotykanym dotąd stopniu oraz że dwa państwa członkowskie są obecnie objęte procedurami na mocy art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej i rozporządzenia w sprawie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności, co wskazuje na strukturalne braki w zakresie praworządności i powszechną korupcję; uznaje w tym kontekście, że potrzebna jest szersza debata na temat przyszłości zarządzania dzielonego, ponieważ nie wszystkie organy krajowe można nadal uznawać za wiarygodnych partnerów w zakresie należytego zarządzania środkami finansowymi UE;

Główne wyzwania w obszarach spójności i rolnictwa

17. podkreśla, że w odniesieniu do polityki spójności, instrumentu UE na rzecz wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, który stanowi znaczną część budżetu UE, najczęściej wykrywanymi rodzajami nieprawidłowości w zakresie nadużyć finansowych wśród projektów finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w okresie programowania 2014–2020 były zawyżone ceny, nieprawidłowe, brakujące i fałszywe lub sfałszowane dokumenty potwierdzające, naruszenie postanowień umowy, procesy zamówień publicznych z udziałem jednego oferenta, niespełnianie kryteriów kwalifikowalności i naruszenie przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz naruszenia w zakresie etyki i uczciwości, w tym konflikty interesów i korupcja;

18. zauważa, że istnieją ustalone wspólne praktyki, które sygnalizują potencjalne niewłaściwe wykorzystanie funduszy wspólnej polityki rolnej (WPR), takie jak fałszowanie dokumentów i tworzenie sztucznych warunków, na przykład podział gospodarstw rolnych w celu ominięcia unijnego pułapu płatności rolnych i składanie wniosków o pomoc za pośrednictwem kilku powiązanych przedsiębiorstw lub w następstwie niepełnej realizacji działań;

19. zwraca uwagę, że konflikty interesów i efekt „drzwi obrotowych” stanowią w niektórych krajach poważny problem; podkreśla, że w odniesieniu do działań rynkowych odnotowano kilka przypadków konfliktu interesów o dużej wartości finansowej, a także inne naruszenia związane z awansowaniem, które są obecnie przedmiotem dochodzenia prowadzonego przez OLAF;

20. zwraca uwagę, że w badaniu dotyczącym wdrażania funduszy WPR⁽²²⁾ ujawniono, że w co najmniej pięciu państwach członkowskich⁽²³⁾ wydatkowanie unijnych środków na rolnictwo jest wysoce problematyczne oraz że istnieje wyraźna nierówność pod względem przydziału środków dla drobnych rolników i dużych gospodarstw rolnych, przy czym te ostatnie mogą liczyć na korzyści systemowe, a beneficjenci tych gospodarstw są często blisko powiązani z rządzącymi w ich krajach partiami politycznymi lub sami są ich członkami; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by niezwłocznie wzmocniły środki wymierzone przeciwko masowemu wykupowi i dzierżawie ziemi, nieprawidłowościom w złożonych ofertach lub innych procedurach przyznawania środków oraz sprzeniewieraniu pieniędzy unijnych, zwłaszcza gdy w działania te zaangażowane są rządy i organy krajowe;

21. odnotowuje również z wielkim niepokojem doniesienia o strukturalnym wykorzystywaniu linii budżetowej Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) niezgodnie z przeznaczeniem w celu budowy dla decydentów politycznych prywatnych willi pod przykrywką pensjonatów, co miało miejsce w kilku państwach członkowskich; wzywa Komisję do podjęcia zdecydowanych działań w celu zapobiegania w przyszłości strukturalnemu wykorzystywaniu tej linii budżetowej niezgodnie z przeznaczeniem, w tym – w razie potrzeby – do zmiany warunków wypłaty środków z EFRROW;

22. odnotowuje, że z szeregu publikacji, sondaży i artykułów śledczych wynika, iż na Węgrzech Viktor Orbán centralizuje i redystrybuuje zasoby do swojego wewnętrznego kręgu poprzez dopłaty do rolnictwa; podkreśla, że w latach 2015–2019 na Węgrzech odnotowano największą wśród wszystkich państw członkowskich liczbę prowadzonych przez OLAF i zakończonych wydaniem zalecenia finansowego dochodzeń;

⁽²²⁾ Sabeł i inni, „Where does the EU money go? An analysis of the implementation of CAP funds in Bulgaria, the Czech Republic, Hungary, Slovakia and Romania” [„Gdzie trafiają pieniądze UE? Analiza wydatkowania funduszy w obszarze WPR w Bułgarii i Czechach, na Węgrzech, Słowacji i w Rumunii”], badanie zlecone przez grupę Greens/EFA w Parlamencie Europejskim, luty 2021 r.

⁽²³⁾ Bułgaria, Czechy, Węgry, Słowacja i Rumunia.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

23. wyraża ubolewanie z powodu nierównomiernego podziału środków unijnych, szczególnie w ramach WPR, w przypadku których w 2020 r. 0,5 % wszystkich beneficjentów otrzymało ponad 100 000 EUR, co stanowi 16,6 % całkowitej puli środków na płatności bezpośrednie, podczas gdy 75 % beneficjentów otrzymało mniej niż 5 000 EUR, co stanowi 15 % całkowitej puli środków na płatności bezpośrednie ⁽²⁴⁾;

24. zwraca uwagę, że chociaż istnieje pewien poziom przejrzystości wymagany przez UE, wdrażanie środków służących przejrzystości często jest utrudnione, co oznacza, że publiczny dostęp do danych dotyczących przyznawania dotacji jest w UE kwestią wysoce problematyczną;

25. zwraca uwagę, że zarządzanie funduszami UE w Czechach zostało w ostatnich latach uznane za potencjalny powód do obaw; przypomina, że w latach 2016–2018 blisko 75 % funduszy rolnych w Czechach trafiło do dużych gospodarstw korporacyjnych; wyraża zaniepokojenie w związku z kontrolą Komisji, która potwierdziła, że Andrej Babiš, pełniąc funkcję premiera, wywierał wpływ na przyznawanie dotacji UE konglomeratowi rolno-chemicznemu Agrofert, którego jest założycielem; podkreśla, że Andrej Babiš jest beneficjentem rzeczywistym koncernu Agrofert, a zatem występuje w tym przypadku ewidentny konflikt interesów;

26. wyraża głębokie ubolewanie, że obecna sytuacja, w której jedna osoba może otrzymywać nieograniczone kwoty z funduszy podlegających zarządzaniu dzielonemu, zachęca do tworzenia struktur oligarchicznych oraz do nepotyzmu i korupcji w niektórych państwach członkowskich; podtrzymuje swoją opinię, zgodnie z którą ograniczenie całkowitej kwoty, jaką jedna osoba może otrzymać z funduszy UE w ramach zarządzania dzielonego, ograniczyłoby się struktur oligarchicznych;

27. wzywa Komisję do uwzględnienia we wniosku dotyczącym przeglądu rozporządzenia finansowego zmiany art. 63 ust. 8 polegającej na dodaniu zapisu, że Komisja musi dopilnować, aby płatności z budżetu Unii na rzecz pojedynczego beneficjenta lub beneficjenta rzeczywistego w danym roku budżetowym nie przekraczały limitów przewidzianych w obowiązujących przepisach sektorowych, a w każdym razie nie przekraczały zagregowanej rocznej kwoty całkowitej na osobę fizyczną; zwraca się do Komisji o przedstawienie konkretnych propozycji dotyczących takiej zagregowanej rocznej kwoty całkowitej na osobę fizyczną; jest zdania, że w przypadku WPR właściwe są roczne kwoty całkowite na osobę fizyczną w wysokości 500 000 EUR na płatności w ramach pierwszego filaru i 1 000 000 EUR na płatności w ramach drugiego filaru;

28. zwraca uwagę, że według załącznika I do sprawozdań rocznych dotyczących ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej (sprawozdań PIF) za lata 2018 i 2019 Rumunia – wskutek trwającego dochodzenia w sprawie zwalczania nadużyć finansowych – była w stanie ujawnić i zgłosić bez porównania najwięcej nieprawidłowości w zakresie nadużyć finansowych odnotowanych wśród państw członkowskich UE w przedmiotowych latach;;

29. przypomina, że rok 2020 był rokiem bezprecedensowych warunków spowodowanych pandemią COVID-19; zauważa, że z punktu widzenia ochrony interesów finansowych pandemia przyczyniła się do powstania nowych zagrożeń zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków;

30. podkreśla, że zagrożenia te dotyczyły nie tylko roku 2020, lecz będą się utrzymywać jeszcze przez kilka lat; zachęca państwa członkowskie i Komisję do wzmocnienia wysiłków i współpracy w tej dziedzinie;

Pozostałe kwestie budzące zaniepokojenie

31. zauważa z wielkim niepokojem, że zgodnie z tabelą wyników rynku wewnętrznego odsetek zamówień udzielonych w ramach postępowania z udziałem tylko jednego oferenta wyniósł około 50 % w Czechach i Polsce w latach 2018 i 2019, 40 % na Węgrzech i w Grecji w 2019 r. oraz 38 % w Portugalii; jest równie zaniepokojony odsetkiem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego negocjowanych z przedsiębiorstwami bez zaproszenia do składania ofert, który w 2016 r. wyniósł 40 % na Cyprze, gdzie w latach 2018 i 2019 zanotowano nieznaczną poprawę do 25 %, zaś w 2019 r. w Bułgarii – 29 %; wyraża zaniepokojenie, że odsetek zamówień udzielonych w wyniku przetargu, którego nazwa i warunki nie były jasne, wyniósł w 2019 r. w Zjednoczonym Królestwie 65 %, na Litwie 59 %, w Rumunii 44 %, a w Portugalii 41 %;

32. podkreśla rosnący udział przestępczości zorganizowanej, w tym grup o charakterze mafijnym, w działalności transgranicznej i sektorach mających wpływ na interesy finansowe UE; wyraża ubolewanie, że w wielu państwach członkowskich nie istnieją specjalne przepisy dotyczące zwalczania przestępczości zorganizowanej o charakterze mafijnym, i wzywa Komisję do zajęcia się tymi różnicami między państwami członkowskimi oraz do rozważenia nowych środków harmonizujących;

⁽²⁴⁾ Komisja Europejska, *Płatności bezpośrednie dla producentów rolnych – wykresy i dane liczbowe – rok budżetowy 2020*.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

33. podkreśla, że dane te wskazują, iż w kilku państwach członkowskich nadal występują poważne problemy dotyczące zamówień publicznych; obawia się, że nieprawidłowe przetargi mogą sprzyjać nieprzejrzystym strukturalom i nepotyzmowi przy udzielaniu zamówień;

34. ponownie wyraża zaniepokojenie, że w wyniku przeprowadzonych przez Komisję prewencyjnych audytów systemu wykryto poważne uchybienia w węgierskim organie odpowiedzialnym za kontrolę zamówień publicznych, w związku z czym Węgry musiały zapłacić, w odniesieniu do wszystkich zamówień angażujących środki UE i przyznanych w okresie 2014–2020⁽²⁵⁾, korektę finansową według zryczałtowanej stawki 10 %, o wartości około 1,2 mld EUR – oprócz korekt finansowych w wysokości 1,5 mld EUR zastosowanych w latach 2007–2013; podkreśla, że świadczy to o poważnych systemowych nieprawidłowościach w funkcjonowaniu zamówień publicznych na Węgrzech;

35. ponownie wyraża zaniepokojenie w związku z dochodzeniami OLAF-u i audytami Komisji, które ujawniły poważne nieprawidłowości w słowackim rejestrze działek rolnych w następstwie doniesień o masowym wykupie i dzierżawie ziemi oraz o nadużyciach finansowych; podkreśla, że organy słowackie sprawdzają, czy wnioskodawca dysponuje zgodnie z prawem gruntem, w odniesieniu do którego składa wnioski, jedynie w przypadku zdublowanych wniosków; jest zdania, że takie kontrole powinny odbywać się w formie cyfrowej i zautomatyzowanej we wszystkich państwach członkowskich i w odniesieniu do wszystkich wniosków o płatność, aby zapobiec masowemu wykupowi i dzierżawie ziemi przez struktury przestępcze i oligarchiczne;

36. podkreśla, że na Malcie i Cyprze występuje znaczna koncentracja środków finansowych w rękach niewielu odbiorców; wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że audyty Komisji wykazały istotne niedociągnięcia w systemach zarządzania i kontroli w obu tych państwach; podkreśla, że słabe systemy zarządzania i kontroli nie zapewniają odpowiedniej ochrony funduszy UE przed konfliktami interesów i nadużyciami ze strony struktur oligarchicznych;

Dostępne środki zaradcze i przeciwdziałanie w aktualnej sytuacji

37. docenia długofalową, intensywną działalność dochodzeniową OLAF-u, obejmującą wiele złożonych i kontrowersyjnych politycznie spraw; wyraża ubolewanie, że wskaźnik aktów oskarżenia skierowanych do państw członkowskich w następstwie rekomendacji OLAF spadł z 53 % w okresie 2007–2014 do 37 % w okresie 2016–2020; zauważa ponadto, że stopień, w jakim kwoty finansowe, których odzyskanie się zaleca, są faktycznie odzyskiwane, nie został oceniony w ostatnich latach, a najnowsza ocena obejmująca lata 2009–2016 wskazuje, że stopa odzysku wynosi 21 %; wzywa OLAF i Komisję do zbadania przyczyn tej niskiej stopy odzysku; ponownie wzywa OLAF-a, by zwiększył wysiłki i czujność, zwłaszcza w niektórych państwach członkowskich, gdzie przypadki te są powszechne, oraz by regularnie podejmował działania następcze w związku ze swoimi zaleceniami i środkami podejmowanymi przez państwa członkowskie, a także by uwzględniał te informacje w swoich sprawozdaniach rocznych; wzywa władze państw członkowskich, aby dołożyły wszelkich starań w celu poprawy wskaźnika aktów oskarżenia i by ściśle współpracowały z instytucjami i organami UE w celu zagwarantowania odzyskiwania środków sprzeniewierzonych przez przestępczość zorganizowaną i oligarchów;

38. podkreśla kluczową rolę i wartość dodaną nowo utworzonej Prokuratury Europejskiej (EPPO) dla ochrony interesów finansowych UE; wyraża głębokie ubolewanie, że pięć państw członkowskich nadal nie przystąpiło do EPPO; zachęca te państwa członkowskie do przystąpienia do EPPO; docenia starania EPPO, aby rozpocząć działalność w bardzo trudnych okolicznościach; podkreśla, że właściwa transpozycja dyrektywy PIF jest potrzebna, aby umożliwić EPPO prowadzenie skutecznych postępowań przygotowawczych i ściganie przestępstw; przypomina, że w sprawozdaniu Komisji dotyczącym transpozycji dyrektywy PIF stwierdzono, że chociaż wszystkie państwa członkowskie dokonały transpozycji dyrektywy, konieczne są dalsze działania zmierzające do rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dotyczących zgodności, które dotyczą głównie definicji przestępstw oraz odpowiedzialności osób prawnych i fizycznych oraz sankcji wobec nich; podkreśla, że współpraca między EPPO a państwami członkowskimi ma również kluczowe znaczenie dla osiągnięcia przez EPPO maksymalnej skuteczności w ocenie właściwego funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli do celów mechanizmów audytu;

39. z satysfakcją zauważa, że niektóre ze spraw, których dotyczy wspomniane wyżej sprawozdanie Komisji, uznano w ostatnim czasie za sprawy wchodzące w zakres kompetencji EPPO;

⁽²⁵⁾ Odpowiedzi komisarza J. Hahna na pisemny kwestionariusz komisji CONT, przedstawione podczas wysłuchania 11 listopada 2019 r., dostępne na stronie https://emeeting.europarl.europa.eu/emeeting/committee/pl/agenda/201911/CONT?meeting=CONT-2019-1111_1&session=11-11-09-00, s.63–64.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

40. wyraża uznanie dla nieocenionej pracy OLAF-u, EPPO i Europolu w obszarze zwalczania przestępstw finansowych takich jak korupcja, nadużycia finansowe, pranie pieniędzy i uchylanie się od opodatkowania oraz podkreśla, że instytucje te nieustannie borykają się z niedoborem personelu i brakiem środków finansowych, co jest spowodowane niechęcią Rady, jako jednej z władz budżetowych, do przyznania im odpowiednich zasobów kadrowych i finansowych w toku rocznej procedury budżetowej; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie budżetu EPPO o 3,8 mln EUR w ramach rocznej procedury budżetowej na 2022 r. i przypomina, że każde euro wydane na monitorowanie i dochodzenia powraca do budżetu UE; wzywa zatem Radę do rewizji stanowiska i wyrażenia zgody na zwiększenie finansowania zasobów ludzkich w tych agencjach i biurach, aby umożliwić im wykonywanie ich ważnej misji w odpowiedni i skuteczny sposób; wzywa Komisję do systematycznego przedstawiania władzom budżetowym projektów budżetów pomocniczych; z zadowoleniem przyjmuje wspólne działania OLAF-u i Europolu na rzecz oceny zagrożeń i słabości instrumentu RRF; wzywa państwa członkowskie, by ściśle współpracowały ze sobą oraz z organami UE, aby umożliwić podejmowanie działań przeciwko nadużyciom finansowym, które dotyczą kilku krajów;

41. przypomina, że Komisja ma do dyspozycji wiele instrumentów służących ochronie interesów finansowych Unii, w tym rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów, rozporządzenie finansowe i rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności; podkreśla, że w stosownych przypadkach Komisja powinna w pełni i natychmiastowo korzystać ze wszystkich instrumentów dostępnych na mocy unijnych przepisów finansowych oraz właściwych przepisów sektorowych i finansowych, aby skuteczniej chronić budżet UE, takich jak wstrzymanie terminów płatności, zawieszenie płatności, korekty finansowe lub wyłączenie wydatków z finansowania UE, postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego na podstawie art. 258 TFUE, kontrole i audyty, egzekwowanie zgodności z art. 61 rozporządzenia finansowego lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, zastosowanie art. 7 TUE dotyczącego zagrożeń dla podstawowych wartości UE w państwach członkowskich, jak to ostatnio miało miejsce w przypadku Polski i Węgier;

42. wyraża ubolewanie, że obecnie dostępne narzędzia informatyczne, które w znacznym stopniu przyczyniają się do skutecznej eksploracji danych oraz wykrywania nadużyć finansowych i korupcji – Arachne i EDES – są wykorzystywane jedynie przez niewielki odsetek państw członkowskich, i zachęca, by wykorzystywać powstające technologie do zapobiegania nadużyciom finansowym i konfliktom interesów; domaga się, by w kontekście zarządzania dzielonego stosowanie systemu wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES) stało się obowiązkowe, oraz wzywa do utworzenia przejrzystej czarnej listy obejmującej całą UE; zauważa ponadto, że EDES nie wprowadza rozróżnienia między jednostkami zależnymi większych korporacji; wzywa ponadto państwa członkowskie do obowiązkowego korzystania z Arachne, narzędzia eksploracji i wzbogacania danych, aby uzyskać większą przejrzystość w odniesieniu do beneficjentów WPR i europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz aby skutecznie i sprawnie identyfikować podmioty gospodarcze sprawujące problemy oraz powiązane z nimi osoby prywatne lub fizyczne, a także skuteczniej wykrywać oszustwa i zapobiegać im; uznaje, że pierwsze dostosowania Arachne mają zostać wdrożone już do końca drugiego kwartału 2022 r.; podkreśla, że interoperacyjność i ujednolicenie Arachne, EDES oraz instytucjonalnych i krajowych baz danych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia skutecznej wymiany informacji, która ma na celu zapobieganie nadużyciom finansowym na szkodę budżetu UE oraz ich identyfikację; jest zdania, że europejskie organy dochodzeniowe powinny mieć pełny dostęp do Arachne;

43. zachęca państwa członkowskie do wspierania interoperacyjności między systemami własności gruntów, systemu identyfikacji działek rolnych, identyfikacji zwierząt i porównywalności zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (ZSZiK) w celu osiągnięcia przejrzystości w odniesieniu do beneficjentów rzeczywistych i do ukrytych spółek dominujących posiadających jednostki zależne w różnych państwach członkowskich, aby ułatwić i usprawnić proces weryfikacji;

44. przypomina, że dane służące do identyfikacji przedsiębiorstw i ich beneficjentów rzeczywistych często nie są łatwo dostępne, a czasami w ogóle nie są dostępne, ponieważ istnieją 292 systemy sprawozdawczości służące ujawnianiu informacji na temat beneficjentów finansowania w ramach WPR i polityki spójności, w związku z czym dostępne informacje są obecnie podzielone pośród setek regionalnych, krajowych i międzyregionalnych systemów sprawozdawczości i zapewniają jedynie podstawowe dane na temat bezpośrednich beneficjentów; utrudnia to gromadzenie, przetwarzanie i ujawnianie danych dotyczących beneficjentów rzeczywistych i beneficjentów końcowych funduszy objętych zarządzaniem dzielonym i funduszy rolnych, a ostatecznie uzyskanie kompleksowego przeglądu tych danych i kwot funduszy UE, które beneficjenci otrzymują, a także wykrywanie schematów nadużyć finansowych i korupcji oraz właściwe prowadzenie dochodzeń w sprawie sprzeniewierzenia funduszy UE;

45. uważa, że kluczowe jest ujednolicenie gromadzenia danych, i podkreśla znaczenie konsolidacji i harmonizacji istniejących systemów sprawozdawczości we wspólnej bazie danych na szczeblu UE; ponawia pilny apel do Komisji o utworzenie znormalizowanego ogólnounijnego i interoperacyjnego cyfrowego systemu sprawozdawczości i monitorowania, obejmującego między innymi Arachne, a także o ulepszenie szkoleń dla podmiotów monitorujących i płatniczych w terenie; podkreśla, że system ten musi obejmować informacje o beneficjentach końcowych i beneficjentach rzeczywistych oraz musi umożliwiać sumowanie wszystkich indywidualnych kwot dotyczących tego samego beneficjenta lub beneficjenta rzeczywistego w łączną kwotę wszystkich dotacji otrzymanych z funduszy w ramach zarządzania dzielonego;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

46. zwraca uwagę, że obowiązek zidentyfikowania beneficjenta rzeczywistego powinien mieć zastosowanie co najmniej wobec każdej osoby fizycznej lub prawnej, która posiada ponad 15 % udziałów w danej spółce; podkreśla, że udziały w spółce należące do członków rodziny powinny być agregowane i uznawane za mające jednego właściciela;

47. jest zdania, że żaden z wyżej wymienionych środków zaradczych nie wyklucza stosowania mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności, zdefiniowanego w rozporządzeniu w sprawie warunkowości, jeżeli Komisja uzna, że inne instrumenty nie są wystarczająco skuteczne, aby chronić budżet UE; podkreśla ponadto, że rozporządzenie w sprawie warunkowości ma zastosowanie bezpośrednio i jednakowo do wszystkich państw członkowskich, w przeciwieństwie do zakresu rozporządzenia w sprawie EPPO, które nie obowiązuje w pięciu państwach członkowskich;

48. ubolewa, że od 1 stycznia 2021 r. Komisja nie jest w stanie podjąć żadnych odpowiednich działań, aby zastosować rozporządzenie w sprawie warunkowości, które weszło w życie tego dnia; powtarza stanowisko Parlamentu, zgodnie z którym rozporządzenie w sprawie warunkowości musi być stosowane bez wyjątku od 1 stycznia 2021 r.; zauważa, że Komisja rozpoczęła dialog z Węgrami i Polską, kierując do tych państw pisma w połowie listopada 2021 r.; wyraża ubolewanie, że Komisja nie zezwala Parlamentowi na dostęp do tych pism i zmusza go tym samym do odwoływania się do doniesień medialnych w celu uzyskania informacji o rozwoju sytuacji; jest jednak zdania, że te wysłane nieformalne pisma są niewystarczające, jeśli chodzi o stosowanie tego rozporządzenia, i w związku z tym nalega, aby Komisja rozpoczęła stosowanie rozporządzenia natychmiast i bez dyskryminacji;

49. z zadowoleniem przyjmuje niedawną zapowiedź Dyrekcji Generalnej Komisji ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, że w przyszłym roku w pięciu państwach członkowskich zostaną przeprowadzone dokładne kontrole na miejscu, ukierunkowane na sprawdzenie solidności mechanizmów kontrolnych, aby zapobiec potencjalnym konfliktom interesów⁽²⁶⁾;

50. podkreśla ważną rolę dziennikarzy śledczych w walce z korupcją, nadużyciami finansowymi i nielegalną działalnością, które mają negatywny wpływ na budżet UE; podkreśla w związku z tym, że trzeba chronić dziennikarzy śledczych przed strategicznymi powództwami zmierzającymi do słumienia debaty publicznej (SLAPP), a także przed prześladowaniem, zastraszaniem i groźbami pozabawienia życia; podkreśla, że należy zachęcać do sygnalizowania nieprawidłowości, a jednocześnie zapewnić gwarancje prawne na mocy prawa unijnego;

51. jest w tym kontekście głęboko zaniepokojony faktem, że były premier Czech Andrej Babiš pojawia się w Pandora Papers jako osoba korzystająca z finansowania offshore do zakupu nieruchomości we Francji, a jednocześnie uczestniczy w podejmowaniu decyzji w Radzie Europejskiej w sprawach takich jak wieloletnie ramy finansowe i przepisy dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy;

52. wzywa Komisję, aby nalegała na ściśle i rygorystyczne wdrażanie obowiązujących przepisów, aby korzystała ze wszystkich dostępnych źródeł oraz stosowała skuteczne systemy zarządzania i kontroli, by przeciwdziałać ryzyku korupcji, nadużyć finansowych i konfliktów interesów, oraz aby lepiej monitorowała sytuację agencji płatniczych ds. rolnictwa oraz ich formalną i nieformalną niezależność; jest zdania, że kluczowymi warunkami ochrony funduszy UE są bezpośrednie badania audytowe i kontrole, prowadzone zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim; wyraża ubolewanie z powodu niewystarczających postępów w walce ze strukturami oligarchicznymi w ramach nowej WPR, na przykład z powodu ograniczonych wymogów dotyczących informacji i przejrzystości w przypadku beneficjentów końcowych i ostatecznych oraz utrzymania dobrowolnego charakteru ustalania limitów, co utrudnia sprawiedliwszy podział funduszy rolnych; uznaje za niepokojące, że w nowej WPR nie wzmocniono roli systemów kontroli na szczeblu europejskim;

53. podkreśla, że jednostki koordynujące zwalczanie nadużyć finansowych (AFCOS) odgrywają ważną rolę w ochronie budżetu UE przed nadużyciami finansowymi w poszczególnych państwach; ponownie stwierdza zatem, że państwa członkowskie muszą dopilnować, aby instytucje zarządzające i jednostki AFCOS dysponowały wystarczającymi zasobami oraz umiejętnościami i kompetencjami odpowiednimi do opracowywania strategii zwalczania nadużyć finansowych oraz do wdrażania skutecznych środków i praktyk w tym zakresie;

54. zwraca uwagę, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF, które stanowi część pakietu WRF na lata 2021–2027, państwa członkowskie muszą zapewnić skuteczne przeciwdziałanie konfliktom interesów, korupcji i nadużyciom finansowym, ich wykrywanie i korygowanie, a także unikanie podwójnego finansowania i fikcyjnego rejestrowania aktywów, a ponadto muszą zapewnić przejrzystość wypłacania funduszy i wzmocnienie zasad prawidłowego identyfikowania końcowego odbiorcy środków finansowych; apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby władze budżetowe były informowane o wszystkich sytuacjach, w których fundusze z instrumentów pozabudżetowych nie są wypłacane ze

⁽²⁶⁾ W Rumunii, Polsce, Bułgarii, na Cyprze i Malcie.

Czwartek, 24 marca 2022 r.

względu na zarzuty wykorzystania niezgodnego z przeznaczeniem, korupcji, nadużyć finansowych lub naruszeń praworządności, oraz o przypadkach, gdy państwa członkowskie nie mają wystarczających i skutecznych systemów zwalczania nadużyć finansowych; wzywa Radę do przyjęcia tylko tych planów RRF, które spełniają wszystkie prawne, społeczne i polityczne warunki udzielenia wsparcia; podkreśla, że państwa członkowskie są również zobowiązane do objaśnienia stosownych uzgodnień w swoich planach RRF oraz dołączenia podsumowania procesu konsultacji na szczeblu krajowym i opisu systemu kontroli i audytu wprowadzonego w celu ochrony interesów finansowych UE;

55. przypomina, że tabela wyników RRF posłuży jako podstawa dialogu na temat odbudowy i zwiększania odporności oraz że Komisja powinna ją aktualizować dwa razy w roku; wzywa w związku z tym Komisję do zapewnienia dokładnego monitorowania postępów w osiągnięciu przewidzianych kamieni milowych i wartości docelowych, ściśle zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF, na podstawie ustalonych wspólnych wskaźników i metodologii sprawozdawczej; przypomina, że RRF podlega warunkom gwarantującym przejrzyste wykorzystanie środków finansowych i powinienn zapobiegać korupcji lub nadużyciom finansowym, podwójnemu finansowaniu lub konfliktowi interesów; uważa, że kontrole należy również rozszerzyć na koszty faktycznie poniesione przez beneficjentów końcowych; podkreśla wspólne wysiłki Parlamentu i Komisji, które doprowadziły do tego, że państwa członkowskie są obecnie zobowiązane do przekazywania informacji o ostatecznych odbiorcach;

56. podkreśla, że aby chronić interesy finansowe UE, a w szczególności zapobiegać nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz wykrywać je, ważna jest znajomość sposobu wydatkowania funduszy UE i ich rzeczywistych beneficjentów, ponieważ najwięksi z nich często ukrywają się za złożonymi strukturami własnościowymi, w tym zlokalizowanymi w rajach podatkowych, co dodatkowo utrudnia proces ich identyfikacji;

57. w nawiązaniu do porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. ponawia wyrażony już w kilku rezolucjach apel do państw członkowskich o wdrożenie jednolitego, zintegrowanego i interoperacyjnego systemu sprawozdawczości i monitorowania opracowanego przez Komisję, obejmującego między innymi jednolite narzędzie eksploracji danych i analizy ryzyka, które pozwala przechowywać, agregować i analizować dane dotyczące osób, które czerpią bezpośrednie lub pośrednie korzyści ze środków UE, oraz uzyskiwać dostęp do takich danych;

58. uważa, że ze względu na możliwie największą przejrzystość wydatkowania funduszy UE konieczne jest, aby w możliwie najszerszym zakresie rozbudować taką bazę danych zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych i właściwym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aby udostępnić społeczeństwu istotne i niewrażliwe dane w związku, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika sposób, by wzmocnić kontrolę publiczną i zaufanie do wydatków publicznych UE;

59. ponownie podkreśla, że należyte zarządzanie finansami w odniesieniu do funduszy UE jest sprawą najwyższej wagi; wyraża ubolewanie, że bazy danych dotyczące beneficjentów funduszy UE nie zawierają informacji o beneficjentach końcowych i ich beneficjentach rzeczywistych; wyraża ubolewanie, że organy kontrolne nie mają możliwości identyfikowania ostatecznych odbiorców finansowania; głęboko ubolewa nad wykorzystywaniem organizacji pozarządowych do ukrywania finansowania organizacji terrorystycznych i ekstremistycznych; podkreśla swoje stanowisko, zgodnie z którym wspólne zasady przejrzystości dotyczące beneficjentów powinny mieć również zastosowanie do organizacji parasolowych – które otrzymują fundusze UE i przekazują je organizacjom pozarządowym w ramach swojej sieci – aby zapewnić Komisji i organom kontrolnym możliwość weryfikacji celów projektów i jego beneficjentów końcowych; wyraża ubolewanie, że Komisja nie zaproponowała zharmonizowanej definicji organizacji pozarządowych, na podstawie której mogłaby kontrolować podmioty ostatecznie korzystające ze środków; zauważa, że w rozporządzeniu finansowym określono zasady wyboru i przyznawania środków tym podmiotom, a także mechanizmy kontroli; wzywa Komisję do dokonania przeglądu rozporządzenia finansowego również pod kątem zdefiniowania pojęcia „organizacji pozarządowych”, poprzez wprowadzenie jasnych kategorii organizacji pozarządowych oraz rozszerzenie kontroli również na koszty faktycznie poniesione przez beneficjentów końcowych;

60. wyraża głębokie ubolewanie, że w pakiecie WRF jako całości nie ujęto odpowiednio ochrony budżetu UE, w tym kompleksowego przetwarzania informacji, łatwego dostępu, możliwości wykonywania pogłębionego audytu, kontroli merytorycznej oraz możliwości monitorowania, śledzenia i oceny finansowanych działań, jak przewidziano w rozporządzeniu w sprawie RRF; przyznaje, że to niedociągnięcie w ogromnym stopniu osłabia zarówno poziom przejrzystości działań wykonawczych, jak i skuteczność kontroli i monitorowania;

Czwartek, 24 marca 2022 r.

61. stwierdza, że chociaż nowe WRF wykorzystują określone narzędzia, takie jak zwiększone kwoty przewidziane w budżecie na instrumenty specjalne i mechanizm budżetowy służący ochronie praworządności, wciąż potrzebne są dodatkowe narzędzia wzmacniające praktyki przeciwdziałające oligarchii, które należy rozważyć w toku zbliżającego się przeglądu rozporządzenia finansowego;

o

o o

62. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
